

PODLASKI URZĄD WOJEWÓDZKI
W BIAŁYMSTOKU

Egz. nr ..1
„Tylko do użytku służbowego”

PROTOKÓŁ KONTROLI

URZĄD GMINY

W ŁOMŻY

REGON - 000534138, NIP - 718-12-68-329

Białystok - maj - 2009 r.

Protokół z kontroli
problemowej przeprowadzonej w dniu 28 kwietnia 2009 r. w Urzędzie Gminy w Łomży,
ul. Marii Skłodowskiej Curie 1a , REGON 000534138, NIP 718-12-68-329,
zwanej w dalszej treści UG.

Kierownikiem jednostki kontrolowanej od dnia 26 listopada 2006 r. jest Pan Jacek Albin Nowakowski, Wójt Gminy Łomża.

Kontrolę przeprowadzili:

- Elżbieta Ufnal - st. inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku,
- Anatol Lewczuk - st. inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku,

na podstawie upoważnienia Nr 101/09 z dnia 21 kwietnia 2009r. wydanego z upoważnienia Wojewody Podlaskiego przez Pana Andrzeja Kozłowskiego Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku.

Kontrolujący wpisali się do książki kontroli pod poz. 3/2009.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2008 r. do dnia kontroli.

Wyjaśnień w trakcie kontroli udzielał Pan Szczepan Mierzejewski, inspektor ds. inwestycji kubaturowych i gospodarki komunalnej w Referacie rozwoju gospodarczego w UG w Łomży.

Kontrola problemowa dotyczyła:

Realizacji powierzonego Gminie Łomża obowiązku utrzymania grobów i cmentarzy wojennych.

W trakcie działań kontrolnych ocenie podlegała prawidłowość wykonywania powierzonych zadań wynikających z przepisów prawa:

- ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o grobach i cmentarzach wojennych (Dz.U.Nr 39, poz.311 z późn. zm.);
- rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 23 października 1936 r. wydanego w porozumieniu z Ministrami Spraw Wojskowych i Opieki Społecznej w sprawie wykonania ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o grobach i cmentarzach wojennych (Dz.U.Nr 85, poz. 595 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 29 stycznia 2004r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U.z 2007 r. Nr 223.poz.1655);
- porozumień pomiędzy Wojewodą Podlaskim a Wójtem Gminy Łomża, zawartych w dniach 25 kwietnia i 13 maja 2008 r.;

Ustalenia kontroli:

Sprawy z zakresu cmentarnictwa wojennego od stycznia 2007 r. prowadzi Pan Szczepan Mierzejewski, inspektor ds. inwestycji kubaturowych i gospodarki komunalnej w

Referacie rozwoju gospodarczego w UG. Posiada ona wykształcenie wyższe i 35 letni staż pracy.

Z przedstawionej kontrolującym dokumentacji wynika, iż w Urzędzie prowadzona jestteczka znak: RGO.7090 za 2008 i 2009 r., zatytułowana „Nadzorowanie, organizowanie i sprawowanie opieki nad cmentarzami wojennymi i grobami poległych” za 2008 i 2009 r. Zgromadzona w niej dokumentacja z zakresu cmentarnictwa wojennego zawiera m.in.:

- porozumienia pomiędzy Wojewodą Podlaskim a Wójtem Gminy Łomża, zawarte w dniach 25 kwietnia i 13 maja 2008 r. na realizację prac remontowych Cmentarza wojennego 55 żołnierzy niemieckich z okresu I wojny światowej, założonego w 1915 r. w miejscowości Gać oraz dokumentację rozliczeniową z wykonania prac tj. umowy z wykonawcą, protokoły odbioru robót i faktury wystawione przez wykonawcę robót, sprawozdanie z wykonania zamówienia, dokumentację fotograficzną;

Ponadto prowadzona jestteczka RGO.7091 zatytułowana „Ewidencja grobów i cmentarzy wojennych”, w której znajdują się karty ewidencyjne obiektów cmentarnictwa i grobownictwa wojennego położonych na terenie Gminy Łomża. Kontrolującym okazano karty ewidencyjne zawierające m.in. dane: przynależność narodowościową, okres urzędzenia obiektu, forma obelisku, akcent centralny, materiał użyty, wskazanie lokalizacji i sposób oznaczenia. Zgromadzona w teczce dokumentacja dotyczy 7 obiektów, a mianowicie:

- Cmentarz wojenny 55 żołnierzy niemieckich z okresu I wojny światowej, założony w 1915 r. w miejscowości Gać, przy drodze szutrowej prowadzącej ze wsi Gać do Pniewa.
- Cmentarz wojenny 205 żołnierzy niemieckich z okresu I wojny światowej, założony w 1915 r., w miejscowości Chojny Młode przy drodze Ostrołęka – Łomża.
- Cmentarz wojenny NN żołnierzy rosyjskich z okresu I wojny światowej, założony w 1915 r. w miejscowości Chojny Młode przy drodze Ostrołęka – Łomża, naprzeciwko cmentarza żołnierzy niemieckich.
- Cmentarz ponad 12 tysięcy ofiar terroru hitlerowskiego - ludności cywilnej, z okresu II wojny światowej, założony w 1942 r. w lesie „Giełczyniak” na południe od wsi Giełczyn.
- Mogiła zbiorowa ponad 400 ofiar terroru hitlerowskiego z okresu II wojny światowej z lat 1942-1943, ludności polskiej i żydowskiej oraz żołnierzy Armii Krajowej, w okolicy wsi Pniewo na południe od skrzyżowania dróg Łomża – Mężenin z drogą polną do wsi Rybaki.
- Cmentarz wojenny 98 żołnierzy niemieckich z okresu I wojny światowej założony w 1915 r. w Sierzputach Młodych, przy drodze Łomża – Ostrołęka.
- Mogiła indywidualna NN żołnierza Wojska Polskiego z września 1939 r. we wsi Lutostań.

Okazana kontrolującym dokumentacja nie budzi zastrzeżeń.

Z wyjaśnień Pana Szczepana Mierzejewskiego wynika, iż stan utrzymania obiektów cmentarnictwa wojennego w 2008 i 2009 r. był monitorowany przez pracownika gminy odpowiedzialnego za sprawy grobów i cmentarzy wojennych. Wójt w miarę potrzeb zlecał pracownikom gminy wykonanie bieżących prac porządkowych i konserwacyjnych polegających m.in. na koszeniu trawy, drobnych naprawach, malowaniu, karczowaniu samosiejek oraz utrzymywaniu czystości.

Kontrolujący dokonali oględzin następujących obiektów:

- Cmentarza wojennego 55 żołnierzy niemieckich z okresu I wojny światowej, założonego w 1915 r. w miejscowości Gać, przy drodze szutrowej prowadzącej ze wsi Gać do Pniewa. Teren cmentarza otacza wał ziemny o wys. ok. 1,5 m. Pośrodku wału wejście w formie filarów bramowych wymurowanych z kamieni polnych i zwieńczonych kutymi krzyżami. Mogiły ziemne rozłokowane wewnątrz wału w rzędach, bez nagrobków. Widoczne zarysy mogił. Po zewnętrznej stronie wału szpalery klonów. Do cmentarza prowadzi alejka wytyczona głazami polnymi. Całość ogrodzona siatką na metalowych słupkach z fundamentem. Przy wejściu drewniana brama zwieńczona attyką z napisem informacyjnym. Obiekt był remontowany w okresie czerwiec - lipiec 2008 r. ze środków ROPWiM i wojewody. Stan obiektu bardzo dobry. Obiekt w ewidencji konserwatora zabytków;
- Cmentarza wojennego 205 żołnierzy niemieckich z okresu I wojny światowej, założonego w 1915 r., w miejscowości Chojny Młode przy drodze Ostrołęka – Łomża. W centralnej części cmentarza znajduje się obelisk z ciosów granitowych w formie graniastosłupa. Na umieszczonej w połowie wysokości obelisku granitowej tablicy wyryto napis upamiętniających poległych żołnierzy. Wokół obelisku w czterech rzędach rozmieszczone są jednostkowe mogiły ziemne z nagrobkami z kamienia narzutowego w formie prostopadłościanu. Teren cmentarza otacza współczesny parkan betonowy. Brak furtki i tablicy informacyjnej. Zarysy mogił słabo widoczne. Odnowiono inskrypcję na tablicy na obelisku. Całość wymaga pilnych prac remontowo – konserwacyjnych, uczytelnienia mogił, wykarczowania samosiejek. Obiekt znajduje się w ewidencji konserwatora zabytków i z nim należy uzgodnić zakres prac.
- Cmentarza wojennego 98 żołnierzy niemieckich z okresu I wojny światowej założonego w 1915 r. w Sierzputach Młodych, przy drodze Łomża – Ostrołęka. Cmentarz ogrodzony współczesnym betonowym ogrodzeniem z metalową dwuskrzydłową furtką (do napraw). Brak oznakowania cmentarza. Przy południowym ogrodzeniu centralnie umieszczony wysoki betonowy krzyż z wyrytą inskrypcją upamiętniającą pochowanych żołnierzy. Mogiły ziemne pojedyncze o słabo zachowanych konturach. Teren cmentarza i wokół ogrodzenia porośnięty samosiejkami i roślinnością, wymaga pilnego uporządkowania i odnowienia elementów betonowych i oznakowania.
- Cmentarza ponad 12 tysięcy ofiar terroru hitlerowskiego – ludności cywilnej, z II wojny światowej z lat 1941 - 1944 w Giełczynie. Przy głównej alejce znajduje się kamienny pomnik na betonowym postumencie, zwieńczonym herbem państwowym, z wyrytym napisem: „Miejsce kaźni dwunastu tysięcy mieszkańców Ziemi Łomżyńskiej zamordowanych przez faszystów hitlerowskich w latach 1941-1944”. Na betonowej trójstopniowej podstawie położona kamienna tablica z nieczytelnym napisem. Pomnik ogrodzony metalowymi przesłami z betonowymi słupkami. Wewnątrz ogrodzenia zasadzone tuje. Przed pomnikiem po lewej stronie znajduje się kamienny pomnik na betonowym trójstopniowym postumencie z wyrytym w języku hebrajskim napisem oraz kamienną tablicą z wyrytym napisem: „ W hołdzie ofiarom zbrodni hitlerowskich zamordowanym w latach 1942-43 na wieczną pamięć Łomżyniacy z Izraela. Łomża kwiecień 1989”. Teren cmentarza ogrodzony jest betonowymi słupkami połączonymi metalowymi kątownikami. Zarysy mogił ziemnych praktycznie niewidoczne. Na mogiłkach ustawione małe drewniane białe krzyże. Teren porastają drzewa iglaste i samosiejki. Obiekt jest w złym stanie. Wymaga pilnie prac remontowo – konserwacyjnych.

Ze względu na położenie cmentarza na pograniczu powiatów i gmin, wskazane jest spotkanie stron i ustalenie odpowiedzialności za utrzymanie cmentarza.

Kontrolujący stwierdzili, iż prace remontowe Cmentarza wojennego 55 żołnierzy niemieckich z okresu I wojny światowej, założonego w 1915 r. w miejscowości Gać, objęte porozumieniami zawartymi pomiędzy Wojewodą Podlaskim a Wójtem Gminy Łomża w dniach 25 kwietnia i 13 maja 2008 r. zostały zrealizowane.

Niniejszy protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden otrzymuje Wójt Gminy Łomża.

Jednocześnie informuje się o:

- przysługującym prawie zgłoszenia zarządzającemu kontrolę pisemnych wyjaśnień co do zawartych w protokole ustaleń, w ciągu 7 od dnia podpisania protokołu,
- przysługującym prawie odmowy podpisania protokołu z kontroli z jednoczesnym obowiązkiem złożenia pisemnych wyjaśnień co do przyczyn odmowy.

Wójt Gminy Łomża

Jacko Albin Nowakowski

Przeprowadzający kontrolę:

- Elżbieta Ufnal – st. insp. woj.

- Anatol Lewczuk – st. insp. woj.

Białystok,

2009 r.